

JEDNOTA KRISTOVHO TELA

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

Ef 4,1–16; Fil 2,3; Ž 68,19; Skutky 2; 1Kor 12,4–11.27–30; Iz 5,4

ÚVODNÝ TEXT

11A on ustanovil jedných za apoštolov, iných zasa za prorokov a iných za zvestovateľov evanjelia, iných ustanovil za pastierov a učiteľov, ¹²aby pripravovali svätých na dielo služby, na budovanie Kristovho tela... (Ef 4,11.12)

Jedna z Ezopových bájak sa volá „Brucho a nohy“. Znie takto: „Brucho a nohy sa hádali, kto je silnejší. Nohy sa často chválili svojou silou, pretože dokázali uniesť aj brucho. Brucho však odpovedalo: *Och, moje milé nohy, keby som ja nejedlo, nevládali by ste niest' nič.*“

Pavol použil ľudské telo na vyjadrenie dôležitého duchovného princípu. Apoštol používa ľudské telo na opis cirkvi – tela Kristovho. Telo sa skladá z rôznych častí, ktoré majú rôzne schopnosti. Aby bolo telo zdravé a prospievalo, všetky jeho časti musia spolupracovať. V texte Ef 4,1–16 sa Pavol vracia k metafore tela, ktorú tak účinne využil vo svojich predchádzajúcich listoch (Rim 12,3–8; 1Kor 12,12–31). Kristus je teraz Hlavou tela a prináša telu „obdarovaných“ ľudí, ktorí pomáhajú budovať jednotu tela. Každá časť tela – teda každý člen cirkvi – prispieva svojimi schopnosťami k tomu, aby cirkev ako celok prospievala.

Pavlov obraz zdravého, zjednoteného tela nám pomáha pochopiť Boží cieľ pre nás: byť súčasťou v Kristovi zjednotenej cirkvi, prinášajúcej ovocie.

OSNOVA LEKCIE

Pri štúdiu prvej polovice 4. kapitoly Listu Efezanom naviažeme na to, čo už Pavol o Kristovej cirkvi povedal skôr. Evanjelium zbúralo hradby a buduje cirkev (Efezanom 2), ktorá je veľkým názorným obrazom Božej múdrosti pre celý vesmír (Efezanom 3). Túto úlohu plní práve preto, že je navzdory svojej rôznorodosti vďaka Kristovi jednotná.

- Ef 4,1–3: Jednota cirkvi – Boží zámer, o ktorý sa máme usilovať (nedeľa)
- Ef 4,4–6: Základ jednoty – Ten, ktorý nás zjednocuje (pondelok)
- Ef 4,7–10: Jednota v rôznosti – každý veriaci dostáva rôzne dary (utorok)
- Ef 4,11–13: Dôsledok jednoty – efektívnejšia služba (streda)
- Ef 4,14–16: Ohrozenie jednoty – nebezpečenstvo pre cirkev (štvrtok)

JEDNOTA DUCHA

¹Preto vás napomínam ja, väzeň v Pánovi, aby ste žili, ako je hodné povolania, ktorým ste boli povolani, ²so všetkou pokorou, miernosťou a trpezlivosťou, znášajte sa navzájom v láske. ³Usilujte sa zachovávať jednotu ducha vo zväzku pokoja. (Ef 4,1–3)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM Prečítaj si text Ef 4,1–16. Ako Pavol povzbudzuje veriacich, aby sa usilovali o jednotu cirkvi?

Pavol začína druhú polovicu Listu Efezanom (kapitoly 4–6) strhujúcou výzvou na jednotu. Túto výzvu môžeme rozdeliť na dve časti: (1) V Ef 4,1–6 žiada veriacich, aby zachovávali „jednotu Ducha“ tým, že budú prejavovať cnosti vytvárajúce jednotu (Ef 4,1–3). Túto výzvu podporuje poetickým zoznamom, v ktorom sa sedemkrát opakuje slovo „jedno“ (Ef 4,4–6). (2) V Ef 4,7–16 Pavol označuje víťazného a vyvýšeného Ježiša ako zdroj milosti v ľuďoch, ktorí šíria evanjelium (Ef 4,7–10). Ukazuje tiež, ako veriaci jednotlivo a zároveň spoločne prispievajú k zdraviu, rastu a jednote Kristovho tela (Ef 4,11–16).

Na začiatku kapitoly Pavol pozýva kresťanov, aby „chodili hodne povolania, ktorým ste povolani“ (Ef 4,1; Roh.). Sloveso „chodili“ je v texte použité v prenesenom význame a znamená „správať sa“ alebo „žiť“ (pozri Ef 2,2.10; Ef 4,17; Ef 5,2.8.15). Keď Pavol hovorí o povolaní veriacich, hovorí o určení žiť v kresťanskej viere (Ef 1,18; Ef 2,4–6.13). Nabáda veriacich, aby žili a konali spôsobom, ktorý ich bude viesť k jednote. Takýto život odzrkadľuje konečný Boží plán (Ef 4,9.10). Tento dôraz sa tu začína výzvou praktizovať cnosti, ktoré vedú k jednote (Ef 4,1–3). Medzi tieto cnosti patrí pokora, miernosť a trpezlivosť. Pozrime sa na ich význam.

(1) Význam pojmu „pokora“ (Ef 4,2) Pavol na inom mieste rozširuje v zmysle pokladať „iných za vyšších od seba“ (Fil 2,3). Pokoru teda možno chápať nie v negatívnom zmysle sebaopodceňovania (pozri Kol 2,18.23), ale ako pozitívny postoj oceňovania a služby druhým.

(2) Výraz „miernosť“ (Ef 4,2; iné preklady aj „krotkosť“ alebo „nežnosť“) možno vysvetliť ako „kvalitu nebyť príliš zaujatý pocitom vlastnej dôležitosti“ v zmysle „zdvorilosti, ohľaduplnosti a miernosti“. (DANKER, F. *Greek-English Lexicon of the New Testament and Other Early Christian Literature*, 3rd ed., Chicago: University of Chicago Press, 2000, s. 861.)

(3) Výraz „trpezlivosť“ (Ef 4,2; iné preklady aj „zhovievavosť“) vyjadruje schopnosť znášať útoky a odsudzovanie.

Všetky uvedené vlastnosti vyzdvihujú tému odvrátenia sa od vlastnej dôležitosti a namiesto toho sústredenia sa na budovanie hodnoty druhých.

APLIKÁCIA ■ Pokora, miernosť a trpezlivosť. Zamysli sa nad tým, ako by nám tieto vlastnosti pomohli prežívať ozajstnú jednotu. Ako sa môžeme naučiť rozvíjať tieto cnosti?

ZJEDNOTENÍ V JEDNOM

⁴Jedno je telo a jeden Duch, ako ste aj boli povolani k jednej nádeji svojho povolania. ⁵Jeden je Pán, jedna viera, jeden krst, ⁶jeden Boh a Otec všetkých, ktorý je nad všetkými, skrze všetkých a vo všetkých. (Ef 4,4–6)

Pavol v dnešnom texte používa sedemkrát slovo „jedno“. Akým spôsobom jeho zoznam podporuje tému jednoty cirkvi? Aký cieľ týmito slovami sleduje? (Ef 4,4–6)

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Pavlov zoznam má poetický nádych a vytvára hymnus, ktorý vyznieva ako vieroučné vyznanie. Zoznam sa začína slovami „jedno je telo“ (označuje cirkev ako telo Kristovo; Ef 4,12.16; Ef 1,23; Ef 5,23.29.30) a „jeden Duch“ (Ef 4,4). Tretie vyjadrenie hovorí o „jednej nádeji povolania“ (Ef 4,4; porovnaj s Ef 4,1).

Zoznam potom ponúka tri ďalšie uistenia: „jeden je Pán“ (odkaz na Krista), „jedna viera“ (čo znamená obsah toho, čomu kresťania veria; Ef 4,13; Kol 1,23; Kol 2,7; Gal 1,23; 1Tim 4,1.6) a „jeden krst“ (porovnaj s Ef 5,26).

Na záver zaznieva rozvitý opis Boha: „jeden Boh a Otec všetkých, ktorý je nad všetkými, skrze všetkých a vo všetkých“ (Ef 4,6). Čo Pavol komunikuje týmto opisom Boha Otca? Myšlienka, že Boh je „Otec všetkých“, obsahuje v sebe odkaz na Boha Stvoriteľa. Zvyšok vety opisuje, ako po stvorení sveta Boh súvisí so „všetkým“, čo stvoril. Pavol svojím vyjadrením nekomunikuje bludy panteizmu (ktorý stotožňuje prírodu s Bohom) alebo panenteizmu (ktorý tvrdí, že svet je zahrnutý v Božom bytí, hoci toto bytie nevyčerpáva). Hlása skôr Božiu transcenciu („je nad všetkým“), aktívnu vládu („skrze všetkých“) a imanenciu (prítomnosť „vo všetkom“).

Pozorne si všimnime dve myšlienky o jednote cirkvi (Ef 4,1–6). Po prvé, jednota je duchovná skutočnosť, zakorenená v týchto siedmich charakteristikách (Ef 4,4–6). Po druhé, táto jednota si vyžaduje našu horlivosť, aby sme ju posilňovali a rozvíjali (Ef 4,3). Často môžeme mať dôvod plakať nad našimi chybami pri realizácii tejto jednoty. Avšak bez ohľadu na naše zlyhania by sme sa mali radovať z Božieho diela v Kristovi pri zjednocovaní cirkvi a tiež z teologickej reality „jednoty Ducha“ (Ef 4,3). Toto nám dá silu vrátiť sa k usilovnej práci rozvoja tejto jednoty s čerstvým presvedčením, že tým uskutočňujeme dielo samotného Boha.

- **Prečítaj si ešte raz Ef 4,4–6. Ako na teba tento text pôsobí? Ako by sme sa mali cítiť pri uvažovaní o tomto texte, keď vieme, čo hovorí o našej jednote v Bohu a s Bohom prostredníctvom Krista?**

APLIKÁCIA

VZNEŠENÝ KRISTUS, DARCA DAROV

⁷Každému z nás však bola daná milosť podľa miery Kristovho daru. ⁸Preto je povedané: Keď vystúpil na výšiny, zajal zajatcov a ľuďom dal dary. ⁹A čo iné znamená „vystúpil“, ako že aj zostúpil do nižších častí zeme? ¹⁰Ten, čo zostúpil, je ten istý, čo aj vystúpil nad všetky nebesia, aby všetko naplnil. (Ef 4,7–10)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM O čom Pavol hovorí v dnešnom texte (Ef 4,7–10)? Aký cieľ týmito slovami sleduje?

Pavol v tejto časti cituje text Žalmu 68,19: „Vystúpil si na výšinu, priviedol si zajatcov, ľudí si prijal do daru, ešte aj odbojníkov, aby si trónil, Hospodin, Bože!“ Tento verš zobrazuje Pána – Hospodina ako víťazného generála, ktorý po tom, čo porazil svojich nepriateľov, vystúpil na výšinu, na ktorej je postavené Jeho hlavné mesto, so zajatcami v boji (pozri Ž 68,2.3). Potom dostáva poctu („prijal dary“) od svojich porazených nepriateľov. (Pavol si tento text prispôsobuje predstave vznešeného Krista, ktorý „dal ľuďom dary“. Takýto prístup vychádza zo širšieho kontextu žalmu – pozri Ž 68,36).

Ak sledujeme poradie predstavené v Ž 68,19, najprv nastáva výstup – Kristus vystupuje do neba (Ef 1,21–23). Potom nasleduje zostup, pri ktorom vzkriesený a vyvýšený Ježiš dáva dary a „všetko naplnil“ (Ef 4,10). Toto je spôsob, akým Pavol zobrazuje vyliatie Svätého Ducha na Turíce (pozri Skutky 2). Takýto pohľad potvrdzuje aj text Ef 4,11.12, ktorý opisuje dary udelené Kristom ako dary Ducha.

„Kristus vystúpil na výsosť, viedol zajatcov a dal ľuďom dary. Ako Kristus zaslúbil, po jeho nanebovstúpení Duch zostúpil a silou veľkého vetra naplnil celé miesto, kde boli zhromaždení učenici. Aký to malo účinok? Tisíce sa obrátili za jediný deň.“ (Ye Shall Receive Power, s. 158)

APLIKÁCIA ■ Ako sa môžeš naučiť čerpať útechu z toho, čo dnešné verše hovoria o Kristovom diele pre nás v minulosti, v prítomnosti a v budúcnosti, keď naplní „všetko vo všetkom“ (Ef 1,23)?

DARY VYVÝŠENÉHO JEŽIŠA

11A on ustanovil jedných za apoštolov, iných zasa za prorokov a iných za zvestovateľov evanjelia, iných ustanovil za pastierov a učiteľov, ¹²aby pripravovali svätých na dielo služby, na budovanie Kristovho tela, ¹³až kým všetci nedospejeme k jednote viery a poznania Božieho Syna, v dokonalého človeka, ktorého mierou dospelosti je plnosť Krista. (Ef 4,11–13)

Včera sme študovali, ako Pavol, inšpirovaný textom Ž 68,19, opísal vzkrieseného, vyvýšeného a víťazného Ježiša ako darcu, ktorý z „výšiny“ dáva ľuďom dary. O aké „dary“ ide a aké je ich určenie? (Ef 4,11–13)

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Pavol identifikuje štyri skupiny „obdarovaných“ ľudí, ktorí sú súčasťou pokladu, ktorým vyvýšený Ježiš obdarúva svoju cirkev: (1) apoštoli, (2) proroci, (3) evanjelisti, (4) pastieri a učители (štruktúra gréckeho textu naznačuje, že ide o jednu skupinu). Dary, ktoré Kristus dáva ľuďom, majú jasné poslanie: „pripravovať svätých na dielo služby, na budovanie Kristovho tela“ (Ef 4,12), a to až dovtedy, „kým všetci nedospejeme k jednote viery a poznania Božieho Syna, v dokonalého človeka, ktorého mierou dospelosti je plnosť Krista“ (Ef 4,13).

Posledný uvedený bod bol mimoriadne dôležitý pre prvých adventistov, ktorí uvažovali o duchovných daroch Ellen Whiteovej. Potvrďuje Biblia fungovanie daru prorocstva v cirkvi len za čias apoštolov? Alebo dar pokračuje až do Kristovho návratu? Prví adventisti našli svoju odpoveď okrem iného aj vo verši Ef 4,13 a ilustrovali ju prostredníctvom príbehu o kapitánovi lode, ktorý sa musel riadiť pokynmi poskytnutými na plavbu. Keď sa loď blížila k prístavu, kapitán z pokynov vyčítal, že na palubu príde lodivod, ktorý pomôže plavidlu bezpečne pristáť. Aby zostal verný pôvodným pokynom, musí umožniť lodivodovi nastúpiť a poslúchnuť jeho rady. „Kto teraz dbá na pôvodnú knihu pokynov? Tí, ktorí nového lodivoda odmietajú, alebo tí, čo ho prijímajú, ako im káže kniha? Posúďte vy.“ (SMITH, U., „Do We Discard the Bible by Endorsing the Visions?“ *Review and Herald*, January 13, 1863, s. 52.)

Mali by sme byť opatrní, keď rozpoznávame obdarovanie evanjelistov, pastierov a učiteľov, keďže o týchto pozíciách uvažujeme v našom dnešnom kontexte. Na základe nášho chápania textu išlo v Pavlových dňoch o všetkých laických vodcov, ktorí slúžili domácim cirkvám v Efeze (porovnaj s 1Pet 2,9; Sk 2,46; Sk 12,12).

- Uvažuj o texte z Izaiáša: „Čo som ešte mal urobiť pre svoju vinicu, a neurobil som?“ (Iz 5,4) Zamysli sa nad týmto veršom v kontexte toho, čo nám Boh dal prostredníctvom služby Ellen Whiteovej. Ako môžeme vnímať jej dar v kontexte biblického posolstva?

APLIKÁCIA

„DORASTAŤ V KRISTA“

¹⁴Aby sme už neboli nedospelí, sem-tam hádzaní a zmietaní závanom hocijakého učenia – ľudskou úskočnosťou, chytráctvom a úkladným zvädzaním na blud. ¹⁵Budme pravdiví v láske, aby sme vo všetkom dorastali v Krista. On je hlava, ¹⁶z neho rastie celé telo, pevne spojené vzájomne sa podporujúcimi kĺbmi a buduje sa v láske podľa toho, ako je dané každej časti. (Ef 4,14–16)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Aké nebezpečenstvo ohrozuje kresťanskú zrelosť cirkvi? (Ef 4,14)

Pavol vníma, ako prostredie ovplyvňuje veriacich. Tí sú často „zmietaní vlnami a sem a tam nosení každým vetrom učenia“ (Roh.). Zdá sa, že dnešná situácia je minimálne rovnako nebezpečná. Pavol na opis náboženských pomerov a svojoľnej teológie používa tri súbory obrazov: (1) nezrelosť detstva: „aby sme už neboli nedospelí“; (2) nebezpečenstvo na šírom mori: „zmietaní vlnami a sem a tam nosení každým vetrom učenia“ a (3) podvedení ľstivými ľuďmi, ktorí podobne ako hazardní hráči praktizujú klamstvo a lešť. Pavol používa v prenesenom význame grécke slovo *kybeia* („hranie v kocky“) vo význame „prefikanosť“ alebo „podvod“.

Apoštol Pavol verí, že roztržky, rozbroje a rozdelenie je dôležitým znakom omylu: To, čo vyživuje telo, prináša mu rast a pomáha mu držať pohromade, je dobré, kým to, čo ho vyčerpáva a rozdeľuje, je zlé. Odvrátenie sa od rozdeľujúceho učenia a náuka a opätovný príklon k osvedčeným a dôveryhodným učiteľom (Ef 4,11) prinesie napredovanie smerom k pravej kresťanskej zrelosti. Len tak budú veriaci zohrávať užitočnú rolu v tele Kristovom (Ef 4,12.13; porovnaj s Ef 4,15.16).

Akým spôsobom funguje zdravá cirkev? V čom sa podobá zdravému telu? (Ef 4,15.16)

V texte Ef 4,1–16 apoštol Pavol obhajuje jednotu cirkvi a vyzýva adresátov, aby ju aktívne podporovali. Hoci je jednota teologickou istotou (Ef 4,4–6), vyžaduje si naše usilovné konanie (Ef 4,3). Jedným zo spôsobov, ako podporiť jednotu cirkvi, je byť aktívnou „súčasťou“ Kristovho tela (Ef 4,7–16). Každý z nás je časťou tela a mal by prispievať k jeho zdraviu a rastu (Ef 4,7.16). Všetci by sme mali mať úžitok aj z práce apoštolov, prorokov, evanjelistov, pastierov a učiteľov (Ef 4,11). Kristus je hlavou tela (Ef 4,15) a len vďaka nemu môže telo držať pohromade (Ef 4,16). Vzájomné prepojenie jednotlivých častí tela má zjednocujúcu funkciu a pomáha nám spoločne „dorastať v Krista“ (Ef 4,15).

APLIKÁCIA ■ Ktoré „vetry učenia“ dnes zmietajú našu cirkev? Ako sa proti nim môžeme pevne postaviť?

PODNETY NA ZAMYSLENIE

Prinášame dve poznámky, ktoré nám môžu pomôcť lepšie pochopiť text Ef 4,7–10:

(1) *Preklad verša Ef 4,9*. Niektoré preklady naznačujú, že Kristus najprv zostúpil a až potom vystúpil. (V slovenčine pozri preklad prof. Roháčka: „Ale to, že vystúpil, čože je iné, ako že aj prv zostúpil do hlbších častí, ako je zem?“) Ostatné preklady nechávajú otázku načasovania výstupu a zostupu otvorenú (napr. SEkP alebo VSS), čo umožňuje názor vyjadrený v uťornhájšej lekcii, že by sme mali nasledovať poradie rozprávania zo Žalmu 68,19. Podľa takéhoto pohľadu sa uskutočnilo najprv Kristovo vyvýšenie do neba („vystúpil“), po ktorom nasledovalo Jeho „zostúpenie“ v Duchu.

(2) *Zajal zajatcov*. Pri citovaní Žalmu 68,19 z gréckeho prekladu Starej zmluvy (*Septuaginta*) Pavol používa frázu v Ef 4,8, ktorá doslova znie „zajal“ (odráža sa v niektorých prekladoch, napr. Roh. a SEkP). Všeobecne sa tento text vykladá v zmysle „vzal so sebou zajatcov“ (VSS) alebo „priniesol korist“ (SEvP). Adventisti siedmeho dňa často chápali tento text ako odkaz na Kristov akt, keď pri svojom nanebovstúpení vzal so sebou do neba tých, ktorí boli vzkriesení pri zvláštnom vzkriesení v čase Jeho vlastného vzkriesenia (Mat 27,51–53). Títo tvoria „snop prvotiny“ vykúpených, ktorých Kristus daruje Otcovi pri svojom návrate na nebeské nádvorja (pozri 6BC 1022; DA 834 /CL 539/, porovnaj s DA 785.786 /CL 508/). Alternatívne, v súlade s Kol 2,15, by sa tento text mohol chápať ako obraz Kristovho víťazstva nad Jeho nepriateľmi – satanom a jeho zlými anjelmi –, ktorí sú zobrazení ako porazení zajatci.

NÁMETY NA SPOLOČNÉ UVAŽOVANIE

1. Porovnajte zoznam „duchovných darov“ v Ef 4,11 so zoznamom v 1Kol 12,4–11.27–30; Rim 12,4–8; a 1Pet 4,10.11. Aké rozdiely a podobnosti v týchto textoch nachádzate?
2. V triede uvažujte o niektorých „vetroch učenia“, ktoré dnes negatívne ovplyvňujú zbory. Všimnite si Pavlovo upozornenie, aby sme sa nenechali týmito vplyvmi unášať. Akými konkrétnymi spôsobmi môžeme chrániť seba a ostatných v cirkvi pred škodami, ktoré nám tieto „vetry“ môžu spôsobiť?
3. Pavol prostredníctvom Listu Efezanom zdôrazňuje tému „jednoty“. Máme sa však usilovať o jednotu za každú cenu? Inými slovami, kedy sa môže snaha o jednotu stať škodlivou? Prečo?